

De heer drs. A. Slob
Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Betreft: Onderwijs op Bonaire

Geachte heer Slob,

Bij deze reageer ik op uw brief van 6 november 2018 waarin u een reactie geeft op mijn rapportbrief over Onderwijs op Bonaire (KOM007/2018). Mijn dank voor uw reactie. Naar aanleiding van uw brief heeft er een gesprek plaatsgevonden tussen medewerkers van uw ministerie en mijn organisatie. Reden hiervoor was dat uw brief nog een aantal reflectievragen uit mijn rapportbrief onbeantwoord liet en ook nieuwe vragen oproept. Nu ik een completer beeld heb, kom ik op uw brief terug. Eerst vat ik de ontwikkelingen samen zoals ik deze heb begrepen en daarna geef ik u een aantal aandachtspunten om in deze ontwikkelingen mee te nemen.

Ontwikkelingen

In uw brief van 6 november 2018 geeft u aan dat u bekijkt welke beleidsmatige verbeteringen gewenst zijn om het onderwijsondersteuningsstelsel in CN op een hoger niveau te kunnen brengen. Vanuit die analyse zullen eventueel noodzakelijke verbeteringen worden aangebracht. Uit het gesprek met medewerkers van uw ministerie begrijp ik dat hiermee op hoofdlijnen de volgende drie ontwikkelingen bedoeld worden:

1. Er komt dit jaar nog een evaluatie op het gebied van onderwijszorg in CN. De resultaten van de evaluatie worden aan het eind van 2019 verwacht;
2. Het programma BES(t)4 kids is van start gegaan en daarin wordt onder andere vroegsignalering meegenomen, zodat vroegtijdig duidelijk is dat een kind een extra ondersteuningsbehoefte heeft. In de loop van 2019 worden de eerste bevindingen/resultaten verwacht;
3. Ter verbetering van de samenwerking in de keten van het onderwijs zijn in 2018 Jeugdtafels ingesteld per eiland. Dit wordt in 2019 verder uitgebouwd.

Daarnaast begreep ik dat met het Openbaar Lichaam en de leerplichtambtenaren een gesprek is gevoerd over samenwerking, maatwerk en de rol van de leerplichtambtenaren binnen het onderwijsveld.

datum

8 mei 2019

ons nummer

201737812

uw brief

6 november 2018

uw kenmerk

.....
postadres

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

.....
bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

.....
telefoon + fax

T (070) 356 35 63
F (070) 360 7572

.....
www

info@dekinderombudsman.nl
www.dekinderombudsman.nl

.....
*de Kinderombudsman
is onderdeel van Bureau
Nationale ombudsman*
.....

Aandachtspunten om mee te nemen

De hierboven geschetste ontwikkelingen juich ik van harte toe. Tegelijk ben ik van mening dat niet al mijn zorgpunten uit mijn rapportbrief voldoende worden meegenomen. Ik wil u dan ook nadrukkelijk vragen om in de evaluatie en/of het BES(t)4 kids programma de volgende vraagstukken te laten meenemen en beantwoorden:

datum

8 mei 2019

ons nummer

201737812

Inschrijving op school

Hoe gaat de inschrijving van kinderen op een basisschool verzekerd worden? Het mag niet meer zo zijn dat een kind nergens ingeschreven staat, omdat elke school hem of haar al bij voorbaat weigert, en er dus ook geen enkele school verantwoordelijk is/wordt voor het creëren van een passende onderwijsplek. In Europees Nederland kunnen ouders hun kinderen inschrijven bij een school, in Caribisch Nederland zouden ouders hier ook actief op gewezen moeten worden en waar het niet lukt, moet de leerplichtambtenaar hier een actieve rol in nemen.

Zorgplicht

Hoe kan het element van zorgplicht worden ingevoerd in CN? Het mag niet zo zijn dat ouders en het kind zelf moeten zoeken naar een oplossing. Dat vinden we in het Europees deel van Nederland onwenselijk en hetzelfde geldt voor CN.

Leerplichtambtenaar

Hoe kan de positie van de leerplichtambtenaar worden verstevigd en kan deze een meer bemiddelende rol krijgen? De rol van de leerplichtambtenaar zou gericht moeten zijn op het *recht* op onderwijs in plaats van enkel het handhaven van de *plicht* tot schoolbezoek. Dit verwacht de Kinderombudsman in Europees Nederland en ook in CN. Leerplichtambtenaren moeten daarvoor de ruimte en ondersteuning krijgen vanuit het OL en het OL moet daarop aangesproken worden indien nodig.

Onderwijs via particuliere school of private organisatie

Hoe kan onderwijs via een particuliere school of privaatrechtelijke organisatie mogelijk gemaakt worden, en onder welke voorwaarden, als het bekostigde onderwijs (tijdelijk) niet in een passend aanbod kan voorzien en een kind daardoor géén onderwijs krijgt? Wij delen de visie van het ministerie van OCW dat het uitgangspunt is dat kinderen in principe onderwijs moeten krijgen dat voldoet aan alle wettelijke eisen. Tegelijk leidt het vasthouden aan dit principe er in de praktijk soms toe dat een kind maandenlang totaal verstoken is van onderwijs. Bij George uit mijn rapportbrief was er wel een private partij die onderwijs had kunnen bieden, maar dat werd niet toegestaan. Met als gevolg dat hij zonder onderwijs op de crèche zat. Dat is niet in het belang van George. Van uw ministerie verwacht ik dat er – zeker gezien de lokale context van de eilanden – onder strikte voorwaarden ruimte wordt gecreëerd voor tijdelijk maatwerk in afwachting van een passend aanbod vanuit het bekostigde onderwijs.

Vervolg aan vroegsignalering

Hoe gaan signalen uit de vroegsignalering daadwerkelijk opgepakt worden? Als duidelijk is welke ondersteuningsbehoefte een kind heeft, wat is er dan nodig om daadwerkelijk iets met die uitkomst te kunnen doen? Anders betekent de vroegsignalering niets anders dan signalering en moet een kind alsnog maanden wachten op een plek in het bekostigde onderwijs. Het is immers de vraag in hoeverre George uit de rapportbrief geholpen was bij vroegsignalering, nu er op het hele eiland geen passende plek was voor hem.

datum

8 mei 2019

ons nummer

201737812

Financiering van maatwerk

Hoe gaat de financiering van maatwerk en nieuw te vormen klassen geregeld worden? In de zaak van George was er geen maatwerk en werd er uiteindelijk met een subsidie een structuurklas opgezet. Dat is mooi, maar moet bestendig worden. In de toekomst moet er financiële ruimte blijven om een nieuwe klas voor nieuwe kinderen zoals George of voor kinderen met een heel andere behoefte in te richten.

Casus George

De casus van George is nog geen onderwerp van gesprek geweest tijdens een jeugdtafel, heb ik begrepen, en is ook anderszins nog niet expliciet besproken in de keten. Dat betreurt ik. Het opstellen van de rapportbrief met daarin reflectievragen was juist bedoeld om de ketenpartners met elkaar in gesprek te laten gaan en met elkaar te leren voor de toekomst. Ik verzoek u dan ook om de casus in te (laten) brengen bij de Jeugdtafel en de deelnemers te vragen open met elkaar van gedachten te wisselen. Wellicht kunnen de deelnemers gevraagd worden hun reacties op de concept rapportbrief van de Kinderombudsman met elkaar te delen: daarin werd voor mij pijnlijk duidelijk hoe partijen op elkaar hadden zitten wachten – zonder dat kennelijk van elkaar te weten – en langs elkaar heen hadden gewerkt. Het zou waardevol zijn als ze dat met elkaar zouden bespreken om er van te leren.

Graag een follow up eind 2019

Graag verneem ik – eind 2019 – van u als de opbrengsten bekend zijn van de evaluatie en de eerste resultaten of bevindingen van het programma BES(t)4 kids er zijn. Graag zie ik daarin terug wat met bovenstaande aandachtspunten is gedaan. Ook hoor ik het graag als de casus George is besproken tijdens een jeugdtafel en of daar nog relevante inzichten uit gekomen zijn.

de Kinderombudsman.

wij laten van je horen

Tot slot

Mocht u vragen hebben over deze brief, dan kunt u contact laten opnemen met mevrouw Esther Vreeburg. Zij is op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag bereikbaar via 070-8506954 en per email via esther.vreeburg@dekinderombudsman.nl. Een kopie van deze brief is verzonden naar onze contactpersoon bij uw organisatie op dit onderwerp, mevrouw Hilde Feddema. Ook zullen wij de betrokken instanties op Bonaire op hoofdlijnen informeren over deze brief aan u en hen laten weten dat wij eind 2019 opnieuw zullen bekijken wat dan de stand van zaken is in het onderwijs op Bonaire.

datum

8 mei 2019

ons nummer

201737812

Met vriendelijke groet,

Margriete Kalverboer
de Kinderombudsvrouw